

MOBIL MAKTABGACHA TA'LIM XIZMATLARINI KO'RSATISH TIZIMINI YANADA RIVOJLANTIRISH

Abdullayeva Yulduz Qurbon qizi

Shahrisabz davlat pedagogika instituti

Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (Maktabgacha ta'lim)

yo'nalishi 1-kurs magistranti

ANNOTATSIYA

Ushbu maqolada mobil maktabgacha ta'lim xizmatlarini samarali tashkil etish, bolalarni mobil maktabgacha ta'lim tizimiga qamrab olishni oshirish mexanizmlari haqida ma'lumotlar berilgan.

Kalit so'zlar: maktabgacha ta'lim, ko'chma maktabgacha ta'lim, mobil guruhlar

ANNOTATION

This article provides information on the effective organization of mobile preschool education services, mechanisms for increasing the coverage of children in the mobile preschool education system.

Key words: preschool education, mobile preschool education, mobile groups

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.M.Mirziyoyev "Zamonaviy maktabgacha ta'lim sog'lom va barkamol avlodni voyaga yetkazishda muhim o'rin tutadi" deya ta'kidlaydi.

Maktabgacha ta'lim uzluksiz ta'limning boshlang'ich qismi hisoblanadi. U bolaning sog'lom va rivojlangan shaxs bo'lib shakllanishini ta'minlab, o'qishga bo'lgan ishtiyoqini uyg'otib, tizimli o'qitishga tayyorlab boradi. 6-7 yoshgacha bo'lgan maktabgacha ta'lim davlat va nodavlat bolalar maktabgacha ta'lim muassasalarida va oilada amalga oshiriladi. Maktabgacha ta'limning maqsadi – bolalarni maktabdagi o'qishga tayyorlash, bolani sog'lom, rivojlangan, mustaqil shaxs bo'lib shakllantirish, qobiliyatlarini ochib berish, o'qishga, tizimli ta'limga bo'lgan ishtiyoqini tarbiyalashdir.

Maktabgacha ta'lim tizimini yanada takomillashtirish, bolalarning maktabgacha ta'lim bilan qamrab olinishini kengaytirish, aholiga maktabgacha ta'lim xizmatlari ko'rsatishni tashkil etish, shuningdek, maktabgacha ta'lim va tarbiyaning yangi innovatsion muqobil shakllarini joriy etish maqsadida Vazirlar Mahkamasi qaror qiladi:

1. O‘zbekiston Respublikasi Maktabgacha ta’lim vazirligi, Qoraqalpog‘iston Respublikasi Vazirlar Kengashi va viloyatlar hokimliklarining:

2019-2020 o‘quv yilidan boshlab, mobil guruhlar bazasida maktabgacha ta’lim xizmatlarini ko‘rsatish bo‘yicha tajriba-sinov loyihasini mazkur qarorga [1-ilovaga](#) muvofiq ro‘yxat bo‘yicha Qoraqalpog‘iston Respublikasi va respublika viloyatlari tumanlarida amalga oshirish;

mobil guruhlarini zamonaviy talablarga javob beradigan va qayta jihozlangan ISUZU NC 40 avtobuslarida tashkil etish to‘g‘risidagi takliflari ma‘qullansin.

2. Quyidagilar O‘zbekiston Respublikasi Maktabgacha ta’lim vazirligining mobil guruhlar bazasida maktabgacha ta’lim xizmatlarini ko‘rsatish bo‘yicha tajriba-sinov loyihasini (keyingi o‘rinlarda tajriba-sinov loyihasi deb ataladi) amalga oshirishda asosiy vazifalari etib belgilansin:

mobil guruhlarini maktabgacha ta’lim bilan qamrab olinmagan bolalardan shakllantirish;

mobil guruhlardagi ta’lim-tarbiya jarayoniga zamonaviy innovatsion pedagogik texnologiyalarni, ta’lim-tarbiyaning samarali shakllari va usullarini joriy etish;

mobil guruhlarini o‘quv-uslubiy, didaktik materiallari, rivojlantiruvchi o‘yin va o‘yinchoqlar, milliy madaniy-tarixiy boyliklarni aks ettiradigan hamda bolalikdan kitob o‘qishga qiziqishni oshiradigan badiiy adabiyotlar bilan ta’minlash;

ilg‘or xorijiy tajriba inobatga olingan holda, ilk va maktabgacha yoshdagi bolalar rivojlanishiga qo‘yiladigan davlat talablariga muvofiq maktabgacha ta’lim bilan qamrab olinmagan bolalarning har tomonlama yetuk, intellektual, ma’naviy-estetik, jismoniy kamol topishi uchun shart-sharoitlar yaratish;

maktabgacha ta’lim muassasalariga bormaydigan bolalarning ijtimoiy moslashuvini ta’minlash va ularni boshlang‘ich ta’limga tayyorlash;

ota-onalarga bolalarning ilk rivojlanishi, ularga ta’lim-tarbiya berish masalasida maslahat va uslubiy yordam ko‘rsatish;

maktabgacha ta’limning muqobil shakllarini rivojlantirish.

3. Belgilab qo‘yilsinki, mobil guruhlar maktabgacha ta’lim tizimining ajralmas qismi hisoblanadi (bir haftada 7,5 soatdan kam bo‘lmagan ta’lim-tarbiya jarayonini tashkil etgan holda).

4. Qoraqalpog‘iston Respublikasi Vazirlar Kengashi, viloyatlar hokimliklari hamda O‘zbekiston Respublikasi Maktabgacha ta’lim vazirligi bir hafta muddatda:

mobil guruhlarning ta'lim berish va o'yin faoliyati maydonchalarini tashkil etish uchun yer maydonlari ajratilishi va tayyorlanishi, zarur bo'lganda sanitariya qoidalari va normalari, gigiyena normativlari talablariga muvofiq yangi bolalar o'yin maydonchalarini qurish yoki mavjudlarini kapital ta'mirlash to'g'risida takliflar kiritilishini;

mobil guruhlarning ta'lim berish va o'yin faoliyati maydonchalarini tashkil qilish uchun marshrut va turargohlar joylashgan joyni ko'rsatgan holda, mobil guruhlar ro'yxati shakllantirilishini;

mobil guruhlarini o'quv-uslubiy, didaktik materiallar, badiiy adabiyotlar, rivojlantiruvchi o'yin va o'yinchoqlar bilan ta'minlasin.

5. Quyidagilar:

Maktabgacha ta'lim mobil guruhlar faoliyatini tashkil etish tartibi to'g'risidagi nizam [2-ilovaga](#) muvofiq;

Maktabgacha ta'lim mobil guruhlarini jihozlash normativlari [3-ilovaga](#) muvofiq;

Mobil guruhlarning ta'lim berish va o'yin faoliyati maydonchalarini jihozlash normativlari [4-ilovaga](#) muvofiq tasdiqlansin.

6. Belgilab qo'yilsinki, Vazirlar Mahkamasining 2018-yil 28-martdagi 244-son qarori bilan tasdiqlangan Bolalarni davlat maktabgacha ta'lim muassasalariga qabul qilish bo'yicha davlat xizmatlari ko'rsatishning [ma'muriy reglamenti](#) bolalarni maktabgacha ta'lim mobil guruhlariga qabul qilishga tatbiq etilmaydi.

7. O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha ta'lim vazirligi bir oy muddatda mobil guruhlarini yuqori malakali pedagog kadrlar bilan ta'minlansin.

8. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi huzuridagi Ta'lim sifatini nazorat qilish davlat inspeksiyasi O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha ta'lim vazirligi bilan birgalikda mobil guruhlarning ta'lim-tarbiya jarayoni sifatini tizimli nazorat qilish va faoliyatini tashkil qilish monitoringini amalga oshirsin.

9. O'zbekiston Respublikasi Moliya vazirligi:

O'zbekiston Respublikasi Davlat budjetini shakllantirishda tadbirlarni amalga oshirish uchun zarur mablag'lar mazkur qaror doirasida ajratilishini nazarda tutsin;

kiritiladigan qo'shimcha shtat birliklari va mobil guruhlarini saqlash hamda ulardan foydalanish bilan bog'liq bo'lgan xarajatlardan kelib chiqqan holda, O'zbekiston Respublikasi Davlat budjetining 2019-yilgi xarajatlar parametrlariga zarur o'zgartirishlar kiritsin;

bir oy muddatda mobil guruhlar biriktirilgan maktabgacha ta'lim tashkilotlarining namunali shtatlar jadvaliga tegishli o'zgartirish va qo'shimchalar kiritsin.

10. O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligi Maktabgacha ta'lim vazirligi bilan birgalikda tajriba-sinov loyihasini amalga oshirish yakunlari bo'yicha mobil guruhlarda maktabgacha yoshdagi bolalarning bo'lishini tashkil etishni hisobga olgan holda sanitariya qoidalari, normalari va gigiyena normativlariga O'zbekiston Respublikasida maktabgacha ta'lim muassasalarini saqlash, joylashtirish hamda ish rejimini tashkil qilish yuzasidan tegishli o'zgartirishlar kiritsin.

11. O'zbekiston Respublikasi Ichki ishlar vazirligi qayta jihozlangan ISUZU NC 40 avtobuslari bepul rasmiylashtirilishi, ro'yxatdan o'tkazilishi, ularga davlat raqami belgilari ajratilishi, shuningdek, ulardan foydalanish bilan bog'liq bo'lgan boshqa tartib-taomillar amalga oshirilishini ta'minlasin.

12. O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha ta'lim vazirligi Sog'liqni saqlash vazirligi, Qoraqalpog'iston Respublikasi Vazirlar Kengashi va viloyatlar hokimliklari bilan birgalikda tajriba-sinov loyihasini amalga oshirish natijalari bo'yicha 2020-yil 1-sentabrga qadar tahlil o'tkazib, mazkur loyihani amalga oshirishni davom ettirish maqsadga muvofiqligi to'g'risida Vazirlar Mahkamasiga asoslangan takliflar kiritsin.

O'zbekistonda mobil guruhlar bazasida maktabgacha ta'lim xizmatlarini ko'rsatish kengaytiriladi. Vazirlar Mahkamasining "Mobil guruhlar bazasida maktabgacha ta'lim xizmatlarini ko'rsatish tizimini yanada rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi qaror loyihasi e'lon qilindi.

Qayd etilishicha, maktabgacha ta'limning muqobil shakllari, jumladan zamonaviy talablarga javob beradigan avtobuslar bazasida mobil maktabgacha ta'lim guruhlarini tashkil etish bo'yicha dastlabki loyihaning asosiy maqsadi – aholiga, asosan, bolalarni maktabgacha ta'lim bilan qamrab olish darajasi past bo'lgan joylarda qulay maktabgacha ta'lim xizmatlarini ko'rsatish.

Tajriba-sinov doirasida Qoraqalpog'iston Respublikasi va viloyatlarda maktabgacha ta'lim xizmatlarini ko'rsatish bo'yicha mobil guruhlar bazasidagi 93 ta guruhda 1 556 nafar bolaga maktabgacha ta'lim-tarbiya xizmatlari ko'rsatilgan. Bundan tashqari, 2020 yil oxiriga kelib respublikada bolalarni maktabgacha ta'lim bilan qamrab olish 60,9 foizni tashkil etdi. Ayni vaqtda respublika bo'yicha maktabgacha ta'lim bilan qamrab olinmagan bolalarning umumiy soni 1 093 240 nafarni tashkil etmoqda. "Yuqoridagilardan kelib chiqib, shuningdek, dastlabki loyihani o'rganish natijasida Maktabgacha ta'lim vazirligi tomonidan hozirgi zamon talablariga javob beradigan avtobuslar negizida mobil guruhlar loyihasini kengaytirish bo'yicha loyiha ishlab chiqildi. Shuni alohida ta'kidlash lozimki, mazkur mobil

guruhlar maktabgacha ta'lim xizmatlari deyarli mavjud bo'lmagan olis hududlarda tegishli bir yo'nalish bo'ylab harakat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Maktabgacha ta'lim mobil guruhlar faoliyatini tashkil etish tartibi to'g'risida NIZOM

2. Maktabgacha ta'lim va tarbiyaning davlat standarti. Vazirlar Mahkamasining 2020-yil 22-dekabrdagi 802-son qaroriga ilova.